

สาเหตุของโรค

สาเหตุของโรคพิษสุนัขบ้า (Rabies Virus) เกิดจากเชื้อไวรัสพิษสุนัขบ้า (Rabies Virus) เป็นโรคติดต่อจากสัตว์เลือดอุ่นโดยเฉพาะ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม ติดต่อมาสู่คนโดยถูกสัตว์ที่มีเชื้อพิษสุนัขบ้ากัด ข่วน หรือเลีย บริเวณที่มีแผลรอยข่วน หรือน้ำลายของสัตว์ที่มี เชื้อพิษสุนัขบ้าเข้าตา ปาก จมูก สัตว์ที่นำโรคที่สำคัญที่สุด ได้แก่ สุนัข แมว และอาจพบในสัตว์อื่นๆ ทั้งสัตว์เลี้ยง เช่น หมู ม้า วัว ควายและสัตว์ป่า เช่น ลิง ชะนี กระรอก กระแต เป็นต้น เมื่อคนได้รับเชื้อแล้ว และไม่ได้รับการป้องกันที่ถูกต้อง ส่วนใหญ่จะมีอาการหลังจากรับเชื้อ 15 – 60 วัน บางรายอาจน้อยกว่า 10 วัน หรือนานเป็นปี เนื่องจากขณะนี้ไม่มียาที่ใช้ในการรักษาโรคพิษสุนัขบ้า ผู้ที่ป่วยด้วยโรคนี้จะเสียชีวิตทุกราย ฉะนั้นการป้องกันโรคจึงสำคัญที่สุด

อาการของโรค

อาการของโรคพิษสุนัขบ้า อาการที่สำคัญ คือ เริ่มด้วยอาการปวดศีรษะ มีไข้ต่ำ เจ็บคอ ปวดเมื่อยตามตัว เบื่ออาหาร อ่อนเพลีย อาการที่พบได้บ่อย คือ คันบริเวณบาดแผลที่ถูกกัดซึ่งแผลอาจหายสนิทไปนานแล้ว ต่อมา ลุกกลามไปที่อื่นๆ ผู้ป่วยจะเกามากจนเลือดออก และมีอาการกลืนลำบากเพราะกล้ามเนื้อที่ลำคอและกล่องเสียงหดเกร็งตัว อยากรดน้ำแต่กลืนไม่ได้ทำให้มีอาการกลืนน้ำ น้ำลายฟูมปาก บ้วนน้ำลายบ่อยกระวนกระวาย ตื่นเต้น ใจคอหงุดหงิด หายใจเร็ว ประสาทสัมผัสจะไวต่อการกระตุ้น ทำให้ตกใจง่ายและสะดุ้งผวาเมื่อถูกลม หรือได้ยินเสียงดัง กล้ามเนื้อแขนขาเกร็งกระตุก ระยะหลังจะเป็นอัมพาตหมดสติและเสียชีวิตภายใน 2-7 วัน นับจากเริ่มแสดงอาการ

วิธีสังเกตสุนัขหรือแมวที่เป็นโรคกลัวน้ำ

ระยะแรกสัตว์จะมีนิสัยผิดไปจากเดิม ต่อมาจะมีอาการตื่นเต้น ตกใจง่าย กระวนกระวาย กระโดดจับลม หรือแมลง กินของแปลกๆ เช่น เศษไม้ หิน ดิน ทราาย กัดทุกอย่างทุกอย่างที่ขวางหน้า กินอาหารได้น้อยลง ม่านตาเบิก ขยาย และไวต่อแสงและเสียง ระยะสุดท้ายสัตว์จะมีอาการอัมพาต ทำให้เสียงเห่าหอนผิดปกติ หลังแข็ง หางตก ลิ้นห้อย โดยคางจะห้อย น้ำลายไหลซึม กลืนไม่ได้ ขากรรไกรแข็ง อ้าปากค้าง ขาสั่น เดินไม่มั่นคง อาการอัมพาตจะลุกลามไปทั่วตัว แล้วจะล้มลง ชักและตายภายใน 10 วัน นับตั้งแต่วันที่เริ่มแสดงอาการ อย่างไรก็ตาม สัตว์บางตัวอาจมีอาการซึมโดยแสดงอาการระยะ ตื่นเต้น สั่นหรือไม่แสดงอาการเลย ซุกซ่อนอยู่ในที่มืดและเงียบๆ ไม่กินอาหาร อาจเอาเท้าตะกรุยคอกคล้ายกระดุกติดคอก โดยไม่มีอาการดูร้ายให้เห็น จะกัดคนเมื่อถูกรบกวน ดังนั้นจึงต้องสนใจระมัดระวังต้องไปพบแพทย์

การป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

การป้องกันเป็นสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับโรคพิษสุนัขบ้า จึงควรหลีกเลี่ยงการถูกกัดให้ได้มากที่สุด หรือเมื่อโดนกัดแล้วควรปฏิบัติ โดย “สุนัขกัด ต้องล้างแผล ใส่ยา กักหมา หามอม ฉีดวัคซีนต่อจนครบชุด” ตามขั้นตอนดังนี้ นำสัตว์เลี้ยง เช่น สุนัข แมว ไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้ากำหนดเจ้าของต้องนำสุนัขไปรับการฉีดวัคซีนเข็มแรกอายุ 2-5 เดือน และควรฉีด กระตุ้นหลังจากเข็มแรก 1-3 เดือน ควรลดความเสี่ยงจากการถูกสุนัขกัด โดยปฏิบัติตามคำแนะนำ 5 ย ได้แก่ “อย่าเหยย อย่าเหยียบ อย่าแยก อย่าหยีบ อย่ายุ่ง” คือ อย่าเหยยให้สุนัขหรือสัตว์ต่างๆ โกรธ อย่าเหยียบหาง หัว ตัว ขา หรือทำให้สุนัขหรือสัตว์ต่างๆ ตกใจ อย่าแยกสุนัขหรือสัตว์ต่างๆ ที่กำลังกัดกันด้วยมือเปล่า อย่าหยีบจามข้าวหรือเคลื่อนย้ายอาหาร ขณะที่สุนัขหรือสัตว์ต่างๆ กำลังกิน อย่ายุ่งกับสุนัขหรือสัตว์ต่างๆ ที่ไม่รู้จักหรือไม่มีเจ้าของ ระวังบุตรหลานไม่ให้เล่นคลุกคลีกับสุนัข หรือสัตว์เลี้ยงที่ยังไม่ได้ฉีดวัคซีน หรือไม่ทราบประวัติการฉีดวัคซีน ควรนำสัตว์เลี้ยงไปรับการฉีดวัคซีนโดยเร็วที่สุด เพราะสัตว์ที่ได้รับวัคซีนถูกต้องแล้วประมาณ 1 เดือน จึงจะมีภูมิคุ้มกันต่อโรคนี้ และถ้าไม่ต้องการให้สุนัขมีลูกควรนำไปคุมกำเนิด เช่น ทำหมัน ฉีดยาคุม ควรทิ้งขยะ เศษอาหาร ในที่ที่มีฝาปิดมิดชิดหรือกำจัดโดยการฝังหรือเผา เพื่อป้องกันไม่ให้เป็นแหล่งอาหารสุนัขจรจัด และดูแลสุนัขอย่างรับผิดชอบ ไม่ควรปล่อยให้ไปก่อความรำคาญเสียหายต่อผู้อื่น เมื่อถูกสุนัขหรือสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมกัด ให้รีบล้างแผลด้วยสบู่และน้ำสะอาดหลายๆ ครั้ง เช็ดให้แห้งแล้วใส่สารละลายไอโอดีนที่ไม่มี แอลกอฮอล์ เช่น โพวิดีน ไอโอดีน หรือยารักษาแผลสดอื่นๆ แทน พร้อมทั้งติดตามหาเจ้าของสุนัขที่กัดเพื่อสอบถามประวัติการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าและประวัติอาการสุนัขเพื่อเฝ้าสังเกตต่อไป รีบไปพบแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ใกล้ที่สุด เพื่อรับคำแนะนำในการฉีดวัคซีน และภูมิต้านทาน (Immunoglobulin) ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และถ้าต้องได้รับการฉีดวัคซีนและภูมิต้านทานจะต้องไปให้ครบตามนัดหมายและปฏิบัติตามคำสั่งโดยเคร่งครัด 5.2 ควรกักขังสุนัขหรือแมวที่กัดไว้เพื่อดูอาการอย่างน้อย 10 วัน โดยในระหว่างนี้ควรให้อาหารและน้ำสุนัขหรือแมวดังกล่าวตามปกติ แต่ต้องระวังและไม่คลุกคลีด้วย ถ้าสัตว์มีอาการผิดปกติให้รีบพบแพทย์ทันที และถ้าสัตว์ตายในระหว่างนี้ให้แจ้งเจ้าหน้าที่เพื่อตัดหัวสัตว์ส่งตรวจเชื้อพิษสุนัขบ้า เมื่อพบเห็นสุนัข หรือสัตว์ที่มีอาการที่คิดว่าจะเป็นโรคนี้ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ เจ้าหน้าที่ สาธารณสุข องค์การบริหารส่วนตำบล

หรือเทศบาลทราบโดยด่วนเพื่อดำเนินการควบคุมโรคไม่ให้แพร่ไปที่อื่นและ ติดตามคนที่ถูกสุนัขตัวดังกล่าวกัด
ชวน มารับการฉีดวัคซีน ถ้าพบคนที่ถูกสุนัขกัดควรแนะนำให้รีบล้างแผล ใส่ยา และไปพบแพทย์หรือเจ้าหน้าที่
สาธารณสุข ที่ศูนย์บริการสาธารณสุข หรือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโดยเร็ว

ป้องกัน ห่วงใย "โรคพิษสุนัขบ้า" ในวัยแรงงาน

หยุดเสียงด้วยคาถา 5ย. ป้องกันพิษสุนัขบ้า

1. **อย่าเหยย** ให้สุนัขโมโห
2. **อย่าเหยียบ** สุนัขให้ตกใจ
3. **อย่าแยก** สัตว์ที่กัดกับด้วยมือเปล่า
4. **อย่าหยิบ** แหยงจานอาหาร
5. **อย่ายุ่ง** สุนัขที่ไม่ได้เลี้ยง

ฉีด วัคซีนป้องกัน

1. ฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้ตนเอง
2. พาสัตว์เลี้ยงไปฉีดวัคซีนป้องกันพิษสุนัขบ้า

รักษา

- + รับล้างแผลให้สะอาดและใส่ยาฆ่าเชื้อ
- + กักสัตว์เลี้ยงเพื่อเช็คอาการว่าติดเชืหรือไม่
- + รีบไปพบแพทย์ **ทันที**

โดย: สำนักงานแรงงานจังหวัดสระบุรี โทร. 0 3634 0774 - 5